

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Oslo, 6. februar 2009

Vår ref.:omn/in
(Bes benyttet ved henvendelse)

NOU 2009:2 – Kapital- og organisasjonsforhold i sparebanksektoren mv.

Finansdepartementet har på sin hjemmeside den 16. januar 2009 offentliggjort høringsbrev vedrørende NOU 2009:2 - Kapital og organisasjonsforhold i sparebanksektoren mv. Det framgår at; "Instanser som ikke er egen høringsinstans er også velkommen til å komme med innspill til høringen".

Utredningen inneholder forslag til nye lovbestemmelser som vil "gjelde for sparebanker og andre finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form, dvs. gjensidige forsikringsselskaper og samvirkeforetak av låntakere (kredittforeninger)".

Landkreditt er et samvirkeforetak av låntakere og således direkte berørt av de forslag som her fremmes. Det faktum at Finansdepartementet har valgt å sette høringsfristen til bare 2 uker fra utredningen forelå som trykksak, gjør det ikke mulig for oss å foreta en tilstrekkelig grundig vurdering av alle konsekvenser av den foreslåtte lovteksten. Selv om initiativet til denne utredningen har sitt utspring i konkrete endringssøknader fra navngitte finansforetak, har de foreslåtte endringer grunnleggende betydning for store deler av finansnæringen. Dette tilsier at Finansdepartementet burde følge innarbeidede spilleregler med normal høringsfrist på tre måneder.

I de fleste vestlige samfunn hersker det frihet til valg av foretaksform for alle typer næringsvirksomhet. Dette er et ulovfestet, men godt innarbeidet prinsipp som blant annet har medført at bankdrift organisert som samvirkeforetak har til dels meget stort omfang i andre land. Således omfatter European Association of Co-operative banks nå 23 land med 160 millioner medlemmer/kunder.

Samvirkeorganisering er en konkurransestrategi for små aktører hvor man som eier/bruker/kunde optimerer sin totalnytte. Det betyr at samvirkeforetakets suksesskriterier er knyttet til godhet i betjening av kunden som bruker. Dette medfører klare forskjeller i foretakets formål sammenlignet med aksjeselskapene som kun styres etter kapitalavkastning. Konsekvensene er til fulle illustrert gjennom den siste tids hendelser med børsnoterte finansforetak.

I Norge har vi endt opp med en situasjon hvor samvirkebanker ikke er en tillatt foretaksform. Det er ikke på noe tidspunkt foretatt utredninger som klargjør hvorfor man i finanslovgivningen bryter hovedprinsippet om organisasjonsfrihet. I utredningene som ledet til den første finansieringsvirksomhetsloven i 1976, ble det brukt som argument at det ikke var stiftet finansforetak som samvirkeforetak siden 1943. Daværende Bankinspeksjonen påla i 1979 finansforetak organiserte som andelslag omdanning til finansstiftelse. Hjemmelen fremstår i ettertid som uklar, men eksemplet tjener som illustrasjon på at det har etablert seg en holdning hos myndighetene, løsrevet fra objektiv og prinsipiell tenkning. Omfanget av kredittforeninger i Norge har ikke på noe tidspunkt vært stort. At de fleste ble avviklet eller omdannet rundt 1990, kom i stor grad av at myndighetene hadde begrenset utviklingen for de obligasjonsutstedende foretakene og at man ikke la til rette for samvirkebasert utvikling av finanskonsern da det ble åpnet for slike endringer for bank og forsikring. Vi ser en kontinuitet i denne holdningen, og det er på tide at denne nå brytes.

Vi stiller oss uforstående til at norske myndigheter i tilknytning til lovendringer som legger til rette for en omstrukturering av sparebankene, forsømmer å gjennomgå lovgivningen med sikte på at samvirkeorganisering skal kunne være et reelt alternativ til dannelsen av aksjeselskaper.

Vi viser i denne sammenheng til at Samvirkelovutvalget (NOU 2002:6) påpeker at det ikke er valg av foretaksform som skal måtte begrunnes, men derimot den lovgivning som hindrer fritt valg av

foretaksform. Med relevans til Banklovkommisjonens 4. rapport (NOU 1998:14 – forslag om forbud om etablering av nye kredittforeninger), sier Samvirkelovutvalget (NOU 2002:6, side 136) bl.a.;

"Videre bør myndighetene overveie å oppheve dagens forbud mot organisering av banker som samvirkeforetak".

Etter vår oppfatning har denne oppfordringen særlig stor gyldighet for en lovendring som skal lette omstruktureringen av sparebanker. Det er derfor en mangel ved utredningen at disse forhold ikke er belyst. Uten at vi i denne omgang finner å kunne fremme konkrete forslag til lovverket, er det etter vår oppfatning nødvendig at departementet ved utarbeidelse av et eventuelt lovforslag til Stortinget basert på foreliggende utredning, medtar de endringer som vil åpne for samvirkebanker, herunder omdanning av sparebanker til samvirkebanker.

På basis av Samvirkelovutvalgets utredning, vedtok Stortinget i juni 2007 lov om samvirkeforetak. Loven er en foretakslov som med unntak av gjensidige forsikringsselskaper, også har gyldighet for finansområdet. Det kan stilles spørsmål ved hvorfor gjensidige forsikringsselskaper er unntatt fra samvirkeloven. Finanslovgivningen er en virksomhetslovgivning, og det ville være mest logisk at de foretaksrettslige forholdene ble ivaretatt gjennom samvirkeloven og aksjeselskapslovgivningen. Vi ber om at man i finansieringsvirksomhetsloven overfor samvirkeforetak benytter samvirkelovens begreper for medlemsorganene.

Med vennlig hilsen
LANDKREDITT

Ola Jordhøy
Styreleder

Oddvar M Nordnes
Konsernsjef